

Profeet Joshua geneest alles zolang het duurt

Dagblad "Trouw" 21 okt. 2003

door Hester Haarsma

Een rotsvast geloof in de genezende kracht van God ontbreekt in de charismatische wereld niet. Toch zorgen wonderen en hun wonderdoeners telkens voor grote opschudding. Voorstanders roepen dat 'God op wonderlijke manier werkt', tegenstanders zien de duivel. De Nigeriaanse Temitope Balogun Joshua houdt de gemoederen al een tijd bezig. De EO leverde het bewijs van Joshua's gaven, maar genezing lijkt een tijdelijk fenomeen. Trouw bekeek de geheime Joshua-tapes.

Afrikaanse vrouwen zitten met hun knieën in het zand. Ze geven dik wit slijm op. Een vrouw grijpt naar haar geslachtsdeel en urineert op de grond. Het zijn de nooit vertoonde beelden van een duivelsuitdrijving door T.B. Joshua in de Synagogue Church of all Nations, Nigeria. Meer dan 1000 Nederlanders bezochten inmiddels zijn kerk.

In het kantoor van Joshua, zelfbenoemd profeet, hangt de oorkonde masterhealer of our time. In Nigeria's hoofdstad Lagos geneest hij mensen van aids, kanker en onvruchtbaarheid. Vrouwen en mannen met gezwellen die openbarsten als Joshua met zijn trillende handen over de lijven strijkt. Smerige wonden veranderen in littekens tijdens genezingsdiensten.

Regelmatig drijft hij duivels uit. Dat is in de linkerhoek van de charismatische gemeentes geen onbekend verschijnsel. "Braken komt bij ons ook voor", zegt Arie Portuyt van Messiah Television International en pastor van een Rotterdamse gemeente. "We hebben boven een emmertje staan. Maar urineren, dat gebeurt bij ons niet". Samen met Bert Panhuise, directeur van Trinity Broadcasting Network, afdeling Nederland, vertrok hij twee jaar geleden naar T.B. Joshua om een reportage te maken. De banden heeft hij nooit uitgezonden, want zijn ogen werden 'geopend', zegt hij. "De hele week dat we bij Joshua waren, hebben we gebeden dat we de geesten mochten onderscheiden. In het laatste halfuur gebeurde het. Toen wisten we: dit klopt niet".

In een kantoortje zou Joshua de 'genezende kracht' aan de Nederlanders meegeven. Hij vroeg Portuyt zijn hand uit te strekken naar zijn bediende. "Het gezicht van die man verwrong tot iets kwaadaardigs. Ik herkende wat er toen gebeurde: deze man was bezeten". Ook Panhuise had dezelfde ervaring. Onsteld verlieten de mannen Nigeria, met een tas vol videomateriaal. "Hij is niet uit God", zegt Portuyt. "Hoe ik dat zo zeker weet? Het is openbaringskennis".

Charismatisch Nederland zou misschien een jaartje de wenkbrauwen hebben gefronst over de Profeet en hem vervolgens hebben vergeten, als niet dr. W.J. Ouweneel, gekoesterd door de Evangelische Omroep, de Nigeriaan in de schijnwerpers zette. De bioloog, filosoof en theoloog, wars van charismatische uitwassen, reisde zelf meerdere malen naar Lagos en zegt dat zijn verblijf daar was alsof hij in de hemel verkeerde. Zijn kleinkind werd genezen van een slecht gezichtsvermogen. In een interview: "Nergens heb ik zoveel 'mooie' mensen gezien die het beeld van de Here Jezus uitstraalden. Dat geldt met name voor de ex-zieken en ex-bezetenen". De EO zond een documentaire uit waar multiple sclerose-patiënt Jan Westerhof uit Doetinchem genas en in Nederland het 'paradepaardje' voor het succes van deze profeet werd. Toch komt niet iedereen genezen terug. De 25-jarige diabetespatiënt Mark (25) besloot na zijn veronderstelde genezing te stoppen met het spuiten van insuline. In een rolstoel werd Mark naar het vliegveld gebracht, twintig kilo afgevallen en volkomen uitgedroogd. Maar Mark is niet teleurgesteld, laat hij in het blad Koers weten: "Ik heb daar de grootheid van God ervaren".

"Jezus levert geen half werk", vindt R. van der Ven, auteur van het net verschenen boekje 'Dossier, T.B. Joshua' (Buijten en Schipperheijn, ISBN 90 5881 131x, Amsterdam). Hij ziet Joshua's werk als een 'verleidend manoeuvre uit het rijk der duisternis'. Van der Ven: "De duivel doet zich voor als een engel van het licht en gaat in op de trend van de postmoderne christen: behoefte aan ervaring, het willen zien van wonderen en dat in een klimaat waar de naam van Jezus wordt gebruikt".

Door Ouweneel is het draagvlak groter geworden voor Joshua, betreurt Van der Ven. “Ik ben ervan overtuigd dat Ouweneel door oprechte motieven wordt beheerst, maar ook een oprecht christen kan misleid worden. Ik huil in m'n hart om de grote verblinding die er is. Gelovigen proberen zelf te ‘toetsen’ door puur op hun gevoel af te gaan, of ervaring. Mensen moeten teruggrijpen naar de Bijbel, maar die heeft nauwelijks autoriteit meer”.

Theun de Rooter, predikant van de Elim Pinkstergemeente in Hilversum, bestudeerde de preken van de Nigeriaan. Hij vindt Joshua's werkwijze ‘mensonwaardig’: “Hij laat schaamdelen zien, van mannen en vrouwen, waarbij genezing plaats zou hebben gevonden. Ik wil hem niet afschilderen als een dwaalleraar, maar een deel van zijn leerstellingen klopt niet. Hij beweert dat de zwangerschap van zijn moeder meer dan twaalf maanden duurde. Er zijn veel van die dingen”.

Ouweneel, die zich duidelijk manifesteert als een pleitbezorger van Joshua in Nederland - eind oktober is hij gastheer tijdens een grootschalige genezingscampagne van drie Nigerianen in de Utrechtse jaarbeurs - zegt dat nuchterheid nodig is, én dat de gelovige zich moet openstellen voor het werk van Gods Geest. En daar ontbreekt het nogal aan in Nederland, beklagde Joshua zich bij Ouweneel, want hier zitten de ‘ergste tegenstanders’. Ouweneel: “De verschillen zitten in de vruchten. Namaak voert mensen van God af, het echte brengt mensen naar God toe. Joshua is geen wonderdokter. De mensen ervaren in elk geval dat ze veel geestelijke winst hebben gekregen”.

“Die geestgerichtheid is bij ons heel problematisch”, zegt Gerry ter Haar, godsdienstwetenschapper aan het Institute of Social Studies in Leiden: “We hebben moeite om lichaam en geest bijeen te brengen. In Afrika is genezing een belangrijke pijler van het geloof. Er leeft een ander idee over welzijn en ziekte, die niet alleen fysiek gedefinieerd wordt. Het gaat ook om de morele dimensie van genezing: het kwaad dat je ervaart in je leven”.

Geneesheren die ook nog eens charismatisch zijn, worden met argusogen gevolgd. “Het probleem met charisma is: laat je de geest los, dan laat hij zich niet meer in de fles stoppen. Charisma ondermijnt de instituties, en houdt zich niet aan de wetten van instellingen als het Vaticaan, de synode of de Wereldraad van Kerken. Als de geest iets anders zegt, hebben instituties een probleem”.

Volgens Ter Haar laat de trek naar Nigeria impliciet zien dat er wel degelijk behoefte bestaat aan genezing, voor de ziel zowel als voor het lichaam. Dat veel gelovigen -nadat ze vaak ook de wonderdoener van eigen bodem, Jan Zijlstra, bezocht hebben- zich richten op Joshua, heeft ook te maken met het feit dat deze ‘vreemde Afrikaan’ in Nigeria ‘veilig’ is, zegt Ter Haar. “Door de afstand kun je je meer met Joshua associëren, zonder dat je meteen zijn traditie of uitdrukkingen hoeft eigen te maken. Afstand bouwt veiligheid in”.

Ook Ouweneel zorgt ervoor dat Joshua lang op de agenda blijft staan van veel Nederlanders: door hem theologisch te verdedigen. Ter Haar: “Ouweneel staat bekend als een gezaghebbend figuur en is bij uitstek geschikt om hierin een voortrekkersrol te spelen. Hij gooit zijn gezag in de strijd”.

De discrepantie tussen de prediking van genezing en het ontbreken van wonderen, drijft veel gelovigen naar ‘wonderdoeners’, weet Portuyt. “Ze dwepen met iemand als Benny Hinn en wanneer hij dan iets anders preekt dan genezing, zijn mensen teleurgesteld”. In zijn gemeente drijft de pastor wel boze geesten uit, maar er staan geen mensen op uit hun rolstoel. Volgens de pastor hebben weinig Nederlanders de ‘goede attitude’ als het om wonderen gaat. “Ze denken ‘baat het niet, dan schaadt het niet’”.

Het is niet de eerste, en zal ook niet de laatste keer zijn dat mensen achter wonderen aanlopen, weet Portuyt. “In de jaren negentig hadden we de Toronto-blessing. Als mensen zaten te blaffen als honden, laaide de discussie op: was dit de Heilige Geest of een perverse geest?”

Een duidelijk gemeenschappelijk standpunt over bovennatuurlijke gebeurtenissen nemen evangelische kerkleiders niet in. Voor ‘Gods wonderlijke manier van werken’ moet ruimte blijven, is binnen veel evangelische gemeentes de overtuiging. De pastores spelen daarin een grote rol, zegt Portuyt. “De gemiddelde gelovige leunt heel sterk op de visie van de pastor. En de meningen van pastores kunnen onderling erg verschillen over hetzelfde fenomeen”.

Een stapel tapes van Joshua en zijn Synagoge liggen onbewerkt in de opnamekamer van Messiah Television International in Rotterdam. Vorige week was Portuyt nog van plan om ze maar te gaan wissen. Bert Panhuise: “We hebben wel even gedacht om een soort talkshow over Joshua te maken. Maar ja, onze zender is een open kanaal. De kijker zapt even en denkt: die christenen hebben weer ruzie”. En voor de gelovigen die genezing van Joshua verwachten, maakt hun uitzending niets uit, verwacht Portuyt. “Mensen willen hoop. Dat verlangen is sterker dan een videoboodschap”.

De van MS genezen Jan Westerhof is gisteren samen met Ouweneel opnieuw afgereisd naar Nigeria, voor Westerhof de zesde keer. De ziekte is niet teruggekomen, zegt hij, wel ernstige pijn in zijn been. EO-programmamaker Wout Heslinga, die eerder een reportage maakte over de wonderbaarlijke genezing: “Achteraf denk je: wat is er precies gebeurd in Nigeria? Was het een tijdelijke genezing? Het blijft moeilijk te begrijpen”.

<http://www.trouw.nl/religieenfilosofie/artikelen/1066713677610.html>
